

veckling i serie af vissa rationella funktioner (Se Bihang till K. Vet.-Akad. Handl. Band 3).

Sekreteraren meddelade på författarnes vägnar följande inlemnade uppsatser: 1:o) Om Dannelsen af Fjordene, Fjorddalene, Indsøerne och Havbankerne», af Norske Kandidaten AMUND HELLAND*, 2:o) »Bidrag till kännedomen af tandömsningen hos släktet *Phoca* L.», af Filos. Kandidaten S. W. TENOW (Se Bihang till K. Vet.-Akad. Handl. Band 3).

Till Præsens för nästa akademiska år valdes Hr WÆRN, hvarefter afgående Præsens Hr EDLUND nedlade præsidium med ett tal: »om naturkrafternas verkningar, betraktade från den mekaniska värmetheoriens synpunkt».

Följande skänker anmälades:

Till Vetenskaps-Akademiens Bibliothek.

Från Société Entomologique de Belgique i Bruxelles.
Annales, T. 17.

Från Société R. des Sciences i Liège.
Mémoires, T. 15.

Från Chemical Society i London.
Journal, 1874.

Från Radcliffe Observatory i Oxford.
Observations, Vol. 32.

Från R. Comitato Geologico i Florens.
Memoire, Vol. 2: 2.
Bulletino, 1874.

Från R. Istituto di Scienze etc. i Venedig.
Memorie, Vol. 18: 2.
Atti, T. 3: 4-9.

Från Société Imp. des Naturalistes i Moskwa.
Mémoires, T. 19: 4.
Bulletin, 1874: 1-2.

(Forts.).

Öfversigt af Kongl. Vetenskaps-Akademiens Förhandlingar 1875. N:o 4.
Stockholm.

De under Svenska vetenskapliga expeditionen till
Spetsbergen 1872—1873 derstädes samlade

Hafs-Entomostraceer.

Af W. LILLJEBORG.

[Meddeladt den 14 April 1875.]

Då denna del af hafsfaunan icke utgjort föremål för någon särskild uppmärksamhet, hafva naturligtvis de dithörande samlingarne blifvit jemförelsevis obetydliga; och de kunna derföre icke betraktas såsom något tillfyllestgörande bevis på det vid norra delen af Spetsbergen betintliga djurlifvet inom denna grupp. De erhållna arterna gifva anledning att förmoda, att en betydlig mängd andra beslägtade arter der förefinnas.

Ordn. OSTRACODA.

1. *Philomedes globosus* (LILLJEBORG).

1853. — *Cypridina globosa* LILLJEBORG: De Crustaceis ex ordinibus tribus; Cladocera, Ostracoda et Copropoda, in Scania occurrentibus pag. 171, tab. XVII, fig. 2—10; tab. XVIII, fig. 1—3 & 7. — ♀.

— *Philomedes longicornis* IDEM: ibm., pag. 176, tab. XXVI, fig. 4—6, 14—16. — ♂.

1865. — " " G. O. SARS: Oversigt af Norges marina Ostracoder: Norske Vidensk.-Selsk.: i Christiania Forhandlingar for 1865, särsk. aftr. pag. 107. — ♂.

— *Bradycinetus globosus* IDEM: ibm., pag. 110. — ♀.
1866. — *Philomedes interpuncta* G. S. BRADY: A Monograph of the Recent British Ostracoda; Transact. of the Linnean Society, vol. XXVI, pag. 463, pl. XXXIII, fig. 10—13, pl. XLI, fig. 3. — ♂.

— *Bradycinetus brenda* IDEM: ibm., pag. 466, pl. XXXIII, fig. 1—5, pl. XLI, fig. 5. — ♀.

1869. — *Philomedes globosus* G. O. SARS: Undersögelser over Christianiafjordens Dybvandsfauna, anstillede paa en Sommeren 1868 foretagen zoologisk Reise; Nyt Magaz. for Naturvid. Bd. XVI, pag. 355.

Tagen i mängd vid Mosselbay, vid 79° 50' nordl. lat. under Januari—April månader på 1½—12 famnars djup, för det mesta på sandbotten. De flesta exemplaren äro honor, men blandade med dessa hafva äfven en del fullt utbildade hanar af formen *Philomedes longicornis* erhållits, hvilket tyckes bestyrka det af SARS uti den sist citerade afhandlingen gjorda påståendet, att denna form endast representerar det masculina könet. Några hanar hafva tagits i hafsytan vid 79° 56' nordl. lat. och 15° östl. long., hvilket utvisar, att dessa med sina mera än honornas utbildade simorganer äro rörligare än de sednare, och sannolikt ofta simma upp till hafsytan, då deremot honorna hålla sig vid botten. Denna hanarnes rörlighet kan möjligtvis vara orsaken till att de mera sällan erhållas än honorna. BRADY anför, att hanar i mängd tagits i hafvet vid Cumbræ i England uti släp-håf (således i hafsytan), och hufvudsakligen under natten.

Ann. Genom Professor S. LOVÉNS godhet har jag blifvit i tillfälle att taga kännedom om en i Indiska Oceanen tagen och för sin förmåga att lysa i mörkret särskildt anmärkt Cypridinid, som sannolikt är af samma art som MILNE EDWARDS' *Cypridina Reynaudii*¹⁾, och således torde kunna betraktas såsom typ för det af samme författare uppställda släktet *Cypridina*. Enligt de för handen varande exemplaren hafva båda könen anträffats tillsammans, och utan tvifvel i ytan af hafvet. Den öfverensstämmer närmast med *Cypridina messinensis* CLAUS.²⁾, och sammanfaller tydligen generiskt med denna, men tyckes till arten vara skild från den. Liksom den, har den ett mandibel-formadt bihang vid 2:dra parets maxiller, beväpnadt med flera starka krenulerade tänder. Enligt hvad jag erfarit, finnes ett sådant bihang hos *Cypridina norvegica* BAIRD, G. O. SARS³⁾,

¹⁾ Hist. nat. des Crust. T. III, p. 410.

²⁾ Zeitschr. f. wissensch. Zoologie, Bd. XV, pag. 153.

³⁾ Overs. af Norges marina Ostracoder; Norske Videnskabs-Selsk. Forhandl. 1865, p. 164 (särsk. aftr.).

ehuru mindre utbildadt än hos sl. *Philomedes*, och med en något afvikande form. Uti beskaffenheten af detta bihang öfverensstämmer *C. norvegica* med *C. reynaudii* & *messinensis*, och synes derföre med dem kunna generiskt förenas. Hos *C. reynaudii* är skalet tunnt och genomsigtigt, och liknar, då det betraktas från sidan, till sin form nära skalet af *C. messinensis*, men fram-till har det den delen, som är ofvan inskärningen, i främre kanten subvertikalt afhuggen, och med en tydlig, ehuru aftrubbad, vinkel upptill, och med en smal spets nedtill omedelbart framom nämnde inskärning. Betraktadt ofvanifrån, är det af en elliptisk form, med främre och bakre ändarne spetsiga. Vid bakre ändan har det, sedt från sidan, ett vid bakre kanten afrundadt utskott, som är något smalare än det hos *C. messinensis*. Skalet är alldeles slätt, och utan borst, med undantag af kanten vid inskärningen. De öfre antennerna bära vid spetsen 4 långa och annulerade borst, af hvilka de 3:ne, som äro längst, sitta på den yttersta leden, och det kortare på den 3:dje leden, räknad från spetsen, eller på antepenultima. I detta afseende öfverensstämmer *C. norvegica* med den. Det mandibulan motsvarande utskottet på basalleden af de af DANA och SARS så kallade mandibularfötterna slutas med 2:ne spetsar. Panntentakeln (SARS) är kort och företer korta sidoutskott. Hanarnes ögon äro vida större än honornas, och äro belägna något längre tillbaka än deras, och ungefär vid kroppens midt, såsom MILNE EDWARDS uppgifver. Uti skalets form är skillnaden mellan könen knappt märkbar, men hanarne äro något större, och längden af deras skal är ungefär 2 millim., och således är deras storlek öfverensstämmande med den af MILNE EDWARDS uppgifna.

Ordn. COPEPODA.

2. *Calanus finmarchicus* (GUNNER), A. BOECK.

1770. — *Monoculus finmarchicus* GUNNER: Acta Hafn. X, pag. 175, fig. 20—23.

1863. — *Cetochilus helgolandicus* C. CLAUS.: Die frei lebenden Copepoden etc. pag. 171, tab. XXVI, fig. 2—9.

1864. — *Calanus finmarchicus* A. BOECK: Oversigt over de ved Norges Kyster iagttagne Copepoder; Norske Vidensk.-Selsk:s Forhandl. 1864, særsk. aftr. pag. 8.

Tagen i hafsytan vid Smeerenbergbay, vid 79° 45' nordl. lat. d. 18:de Januari 1873, och vid 76° 16' nordl. lat. 15° 45' östl. long. Bland de temligen talrika exemplaren har jag icke funnit någon fullt utbildad hane (med 5 segment i stjerten, utan inberäkning af furca), och blott en och annan utbildad hona. Det vida öfvervägande antalet utgöres af yngre exemplar i diverse olika utvecklingsstadier, och följaktligen med vexlande antal af stjärtsegment¹⁾. Jag har erhållit denna art både vid Bohuslän och vid södra och sydvästra Norge, men äfven bland alla de der tagna exemplaren har jag icke lyckats upptäcka någon fullt utbildad hane, hvadan jag antager, att denne uti våra haf är sällsynt. Äfven bland en del exemplar från hafvet vid Orkney-öarne och från det mellan Grönland och Newfoundland har jag blott iakttagit en eller annan fullt utbildad hane, då deremot utbildade honor icke varit sällsynta, men bland dessa har jag dock aldrig funnit någon äggbärande. Icke heller har jag någonsin funnit dem bärande spermatophorer, hvilket deremot ofta är fallet med andra Calanider.

Uti lefvande tillstånd är den klar och genomsläpplig, med en svag gulgrön anstrykning, och med en stor aflång, klar och starkt ljusbrytande, och baktill rödaktig blåsa ofvan och å hvardera sidan af tarmkanalen, sträckande sig genom större delen af hufvudet och balen. Djuret är betydligt vexlande i storleken, och ett par äldre honor hafva en kroppslängd af ungef. 8 millim., men de likna eljest andra utbildade honor, som blott äro hälften så stora. De större exemplaren öfverensstämma uti storleken med den form, som KRÖYER kallat *Calanus hyperboreus*.

3. *Metridia armata* A. BOECK.

1864. — *Metridia armata* A. BOECK, l. c. pag. 14.

¹⁾ De af KRÖYER i Naturhist. Tidsskr. 2 Række, p. 527 och följ. beskrifna arterna *Calanus spitsbergensis*, *affinis* och *quinqueannulatus* synas endast vara olika utvecklingsstadier och könsformer af denna samma art.

Tagen vid Mosselbay under December 1872 och Januari 1873, dels i hafsytan och dels i genomdränkt snö på stranden, och dels i mera torr snö i närheten af stranden, der den, enligt uppgift, ådrog sig uppmärksamhet genom sin förmåga att lysa i mörkret. De till detta slägte hörande båda arterna äro, enligt BOECKS iakttagelser, utmärkta genom det starka blåaktiga ljus, som de vid beröring gifva ifrån sig under det de äro i hafs-vattnet, och hvilket ljus utbreder sig från pannan till bakre ändan af balen. Denna artens förmåga att lysa under det den låg i snön utvisar, att den äfven i snön var vid lif, ehuru temperaturen då en gång var — 25° Cels. i luften och — 10° i snön, och en annan gång — 5,6° i luften och — 3° i snön. Detta bevisar en utomordentlig hårdighet emot köld. Dess talrika förekomst i snön vid stranden, dit den af hafvet utan tvifvel blifvit uppkastad, antyder dess stora ymnighet i hafvet, och då den enligt BOECK synes vara sällsynt vid Norges västra kust, der han endast erhållit ett par exemplar, så är det antagligt, att denna art har sitt egentliga hem i den högsta norden.

Bland de erhållna ganska talrika exemplaren äro både hanar och honor, ehuru de förra äro talrikare, och då det förstnämnda könet är okänt, anser jag mig derom böra yttra några ord.

Hanen är ungefär af samma storlek som honan, d. v. s. omkring 4 mill. lång, men af något smärtare kroppsform. De öfre antennerna eller de af 1:sta paret räcka ungefär till midten af stjerten, och den högra eller grip-antennen har, liksom hos den andra arten, 20 leder, med ledgången emellan 17:de och 18:de, och med de 3:ne yttersta lederna betydligt förlängda. Både hos detta och hos släktet *Pleuromma* CLAUS. äro dessa antenner, med undantag af hanens grip-antenn, karakteristiska derigenom att sista leden är vid spetsen något böjd, och bär vid spetsen ett och strax innanför spetsen ett annat mycket långt borst. Af dess 5 stjärtsegment är det 2:dra något längre än det 3:dje, och detta, det 4:de och det 5:te äro sinsemellan ungefär lika. Furcans grenar äro föga längre än det 5:te stjärtsegmentet, och ungefär af samma form som hos honan. Af de

4 borsten vid deras spets äro de båda mellersta ledade vid basen. Inskärningen i inre kanten på 1:sta leden af den inre grenen af det 2:dra parets fötter är hos båda könen lika, och de 2:ne krökta taggar, som förefinnas vid den nedre ¹⁾ kanten af denna inskärning, och för denna art äro karakteristiska, äro äfvenledes lika hos dem båda. Hos båda könen har jag iakttagit en 3:dje dylik tagg, som har sitt läge å ena sidan strax innanför den inre kanten af denna inskärning, och t. o. m. en 4:de mindre sådan vid ledens öfre ända. De båda sednare hafva sannolikt blifvit förbisedda af A. BOECK, emedan de äro mindre märkbara än de andra båda. 5:te parets fötter hos hanen likna i det allra närmaste dem hos släktet *Pleuromma*. Hvardera foten är engrenig, och har, utom basalstycket, 4 leder ²⁾. Båda fötterna äro nästan lika långa; den venstra är blott något litet längre än den högra, och har ändleden tunnare och större än den på den sednare. Vid spetsen af hvardera ändleden är en liten tagg, och på den venstra strax intill denna en 2:dra sådan mycket mindre. På den 2:dra leden af den sednare foten är å dess inre sida en mycket lång inåt och nedåt böjd och emot spetsen å yttre sidan krenulerad tagg, som räcker ungefär till midten af sista leden. På högra fotens 2:dra och kortaste led är en inåt riktad kortare tagg och ett litet borst. Å denna fot är den 3:dje leden längre än densamma å den venstra foten.

4. *Oithona spinirostris* C. CLAUS.

1863. — *Oithona spinirostris* C. CLAUS.: Die frei leb. Cop. p. 105, tab. XI, fig. 4—9.

1864. — *Oithona spinifrons* A. BOECK: l. c. p. 25.

Några exemplar tagna vid Mosselbay d. 2:dra Januari 1873. Denna art har först erhållits i Medelhafvet vid Messina af CLAUS. Sedermera har den anträffats i Christianiafjorden af A. BOECK, och under förliden sommar erhöj jag den derstädes vid Dröbak. Liksom förhållandet är hos de flesta hafs-Entomotraccerna,

¹⁾ BOECK uppgifver genom något skriffel, att de sitta ofvanför denna inskärning, d. v. s. vid den kant, som är närmast fotens bas.

²⁾ Stundom har den högra foten endast tyckts vara treledad.

som förekomma i öppna hafvet har den således en mycket vidsträckt geografisk utbredning.

Anm. BOECK antager den här ifrågavarande arten för skild från den af CLAUS beskrifna *Oithona spinirostris*, och har derföre gifvit den namnet *O. spinifrons*; men då jag har haft tillfälle att undersöka flera fullständiga exemplar, har jag erfarit, att de helt och hållet öfverensstämma med den af CLAUS gifna beskrifningen, och att de af BOECK uppgifna skiljaktigheterna icke i verkligheten förefinnas.

5. *Oithona pygmæa* A. BOECK.

Några flera exemplar än af föregående arten tagna tillsammans med den. Jag har anträffat denna art icke sällan både vid Bohuslän och vid Norges vestra kust.

6. *Camptonyx parentii* n. gen. & n. sp. ¹⁾.

Erhållen vid Mosselbay, blott ett exemplar, en hane.

Beskr. Längden, med inbegrepp af stjärtborsten, ungefär 1 millim. Till kroppsformen temligen undersätsig, men för öfrigt mest liknande *Dactylopus strömii*. Stjerten vid basen nästan af samma bredd som bakre delen af bålen, och den förra bestående af 5 ringar eller segment, af hvilka den 1:sta är längst, och den 5:te är längre än den 4:de. Rostrum är långt, i spetsen urnupet, och å hvardera sidan af spetsen med en afsats, vid hvilken sitter ett helt litet borst. Furcans grenar föga längre än 5:te stjärtsegmentet, bärande vid spetsen 2:ne långa och några korta borst, och af de förra är det inre längre än det yttre, och längre än stjerten. Sista bålsegmentet har i undre bakre kanten ett par temligen stora borst.

De öfre antennerna eller de af första paret äro starka gripantenner, med 7—8 leder, och med talrika borst i främre kanten

¹⁾ Namnet *Camptonyx* är bildadt af *καμπτός*, krökt, och *ὄνυξ*, klo; deraf att den inre grenen af 2:dra benparet i spetsen har en undulärt böjd eller nästan korkskruformigt vriden tagg; och namnet *parentii* är gifvet till minne af Italienaren PARENT, som åtföljde denna expedition, och verksamt bidrog till befrämjandet af dess uppgifter.

af 2:dra—4:de lederna. De hafva ett par stora, långa och af 3:ne leder bestående membranösa känsel- eller luktpapiller. — De undre antennerna eller 2:dra paret hafva vid 1:sta leden en 2-ledad bigren, hvars 1:sta led bär å ena sidan nära spetsen 2:ne borst, och hvars 2:dra led i spetsen bär 2—3 borst, och vid basen 1 dylikt, af samma storlek, som de å 1:sta leden. Dessa antenner äro för öfrigt af samma byggnad som de hos *Dactylopus*.

Mandibularpalpen är 2-ledad och 1:sta leden, som är den största och längsta, har å ena sidan en temligen kort sidogren, som i spetsen bär 3:ne borst. 2:dra leden, som är större än sidogrenen, bär i spetsen 3:ne större borst, af hvilka det ena är störst, och dessutom 2—3 mindre sådana. Derjemte har denna led ett något mindre borst fästadt ungefär vid dess midt.

Maxillan är temligen lik den hos *Dactylopus*, ehuru något afvikande. Den är kort och tjock. Dess ändafdelning är bred och beväpnad med talrika starka och korta borst. Palpen är äfvenledes bred och 2-klufven, och den yttre loben, som är störst, har i yttre kanten 3:ne borstbärande bihang eller utskott, af hvilka det ena, bärande 3:ne borst, är större än de andra. Palpens båda lober bära flere borst vid ändarne.

1:sta maxillarfoten är kort och stark, och äfven den något liknande densamma hos *Dactylopus*. Dess ändled är liten och smal, och bär ett par tre små borst. Innanför denna, å inre sidan äro 3:ne vårtformiga rörliga utskott, af hvilka det yttersta är störst och bär 2:ne åt samma sida böjda och stora taggar, af hvilka den ene är till dels cilierad. De mindre utskotten bära fina borst.

2:dra maxillarfoten, som är subcheliform, är liksom hos *Dactylopus*, icke synnerligen stark. Den består af 3:ne leder, af hvilka den 3:dje utgöres af en lång och emot spetsen mycket smal klo.

1:sta paret simfötter såväl som de följande 3:ne parens äro endast bildade för simning, och icke utrustade med några gripklor. Å alla är den yttre grenen 3-ledad, och å de 2:ne första parens har den inre grenen 2:ne, och å 3:dje och 4:de parens

3:ne leder. Å 1:sta paret är den yttre grenen något kortare än den inre. Dess 3:dje led har å yttre sidan en lång tagg, och vid spetsen en dylik och 2:ne cilierade borst. Blott dess 2:dra eller mellersta led har i inre kanten ett cilieradt borst. I den inre grenen är 1:sta leden bredare, men knappt längre än den 2:dra. Den har både yttre och inre kanterna cilierade, och på de sednare ett större borst. Den 2:dra leden är endast cilierad i den yttre kanten, och har i den inre och vid spetsen 2:ne större borst, och i yttre kanten nära spetsen en stor och rät tagg.

2:dra paret simfötter äro betydligt större än de af 1:sta paret. Den yttre treledade grenen är något litet längre än den inre tvåledade. Den 3:dje leden å den förra bär i yttre kanten 2:ne taggar och vid spetsen en tagg och 2:ne borst, och i inre kanten 2:ne borst. Den inre tvåledade grenens 2:dra led är längre än den 1:sta, nedom midten med en inknipning såsom antydning till delning uti 2:ne leder, och med spetsändan smälare och något utåt böjd, och vid spetsen bärande en lång, snedt utåt och nedåt riktad och mot spetsen cilierad och undulärt eller nästan korkskruformigt böjd tagg, af hvilken jag hemtat anledning till släktets namn. Denna led bär i inre kanten 3:ne cilierade borst, af hvilka det ena sitter nära spetsen, och långt skildt från de andra 2:ne. För öfrigt har både denna och den 1:sta leden i inre kanten ett spetsigt utskott.

3:dje paret simfötter hafva båda grenarne ungefär lika långa. 3:dje leden i yttre grenen har i yttre kanten 2:ne taggar, och i inre d:o 3:ne borst, och vid spetsen 1 tagg och 2:ne borst, och alla taggarne betydligt långa, hvilket de äfven äro å 2:dra paret fötter. Den inre grenens 2:dra led har å yttre sidan vid spetsen ett särdeles stort spetsigt utskott, och ett mindre sådant förefinnes å samma ställe på 3:dje leden. Denna har vid den snedt afskurna spetsen en något kortare och en längre tagg och 2:ne borst, och i inre kanten 2:ne d:o.

4:de paret simfötter ha den yttre grenen betydligt längre än den inre, som blott räcker till slutet af den förras andra led. Den

yttre grenens 3:dje led bär å yttre kanten 2:ne taggar, och å inre d:o 3:ne borst, och vid spetsen 1 tagg och 2:ne borst, hvaraf det ena tagglik. Den inre grenens ändled bär 1 tagg och 4 borst.

5:te parets fötter äro mycket rudimentära, enledade och blott bestående af en knöl, som utlöper i en grof tagg, och innanför denna har 3:ne korta borst.

Af föregående beskrifning följer, att detta slägte har sin plats inom familjen *Harpacticidae*, sådan denna af A. BOECK blifvit begränsad, samt inom den af samme författare uppställda underfamiljen *Harpacticina*¹⁾. Från slägtet *Dactylopus*, som det eljest tyckes komma närmast, afviker det genom några karakterer, hvilka antyda en tendens till underfamiljen *Tachidina* A. BOECK. Slägtet kan sålunda karakteriseras:

Camptonyx n. gen.

Corpus cylindraceum, trunco et cauda non bene disjunctis. Antennae superiores circ. octoarticulatae, et valde setosae. Antennae inferiores appendice biarticulata. Palpus mandibulae biarticulatus, ramo accessorio uno. Pes maxillaris subcheliformis, ungue gracili et debili. Pedes 1:ni—4:ti parium solummodo natatorii, omnes ramo exteriori triarticulato, et duo priora paria ramo interiore biarticulato, eodemque parium ambo posteriorum triarticulato. Pedes 5:ti paris valde rudimentarii, tantum modo tuberculo in aculeum producto confecti.

Sola species

Camptonyx parentii n. sp.

Specimen unum — mas adultus — ad Mosselbay in Spitsbergia acceptum.

7. **Antaria mediterranea** C. CLAUS.

1863. — *Antaria mediterranea* C. CLAUS: Die frei leb. Copep. pag. 159, tab. XXX, fig. 1—7.

Af denna har blott ett exemplar erhållits vid Mosselbay. Den har förut anträffats i Medelhafvet vid Messina.

¹⁾ Norska Vidensk.-Selsk. Forhandl. 1872, särsk. aftr. p. 16.

Om Dannelsen af Fjordene, Fjorddalene, Indsøerne
og Havbankerne.

Af AMUND HELLAND.

[Meddeladt den 14 April 1875.]

Det er et paafaldende og almindeligt bekjendt Faktum, at visse nordlige og sydlige Bredder udmærker sig ved Rigidom paa Fjorde og Indsøer. Det er ligeledes bekjendt, at et Lands Rigidom paa Fjorde og Indsøer ikke absolut er afhængig af Landets Beliggenhed paa større nordlige eller sydlige Bredder, men meget mere deraf, at Landet forhen har været dækket af Isbræer. Saaledes er Overfladen af Schweiz, et Land, der har haft sin Istid, bedækket med mange Indsøer, uagtet dets Beliggenhed falder søndenfor den almindelige Fjordzone og Fjeldsøzone i Europa. Det er ligeledes bekjendt, at denne Fjordenes og Indsøernes Optræden i Lande med en Istid i Forening med Rækker af andre Iagttagelser har ledet mange Geologer til at antage, at Fjordene, Fjorddalene og Fjeldsøerne er dannet af de Isbræer, der engang fyldte dem. Denne geografiske Forbindelse mellem Fjorddannelse og Lande med gamle glaciale Tilstande opfordrer til en nærmere Undersøgelse af Fjordenes og Fjeldsøernes Optræden, og fremfor andre Lande indbyder Norge, hvor Fjorddannelserne er udviklet paa en saa underfuld Maade, til en saadan Undersøgelse¹⁾.

¹⁾ En sammentrængt Fremstilling af de vigtigste Phænomena, der finder sin Forklaring ved Theorien om Fjordenes glaciale Dannelse, har jeg tidligere givet i en Afhandling betitlet: Die glaciale Bildung der Fjorde und Alpenseen in Norwegen. Poggendorffs Annalen 1872. Iagttagelser, som jeg i de sidste Aar har anstillet specielt med Spørgsmaalet om Fjordenes Dannelse for Øie, har vakt Ønske hos mig om yderligere at behandle denne Sag.